

Hurmatli Shavkat Miromonovich!

Men, Sultonov Farhod Ergashevich, 1991-2015-yillar davomida xalq ta'limi tizimida faoliyat ko'rsatib, tarix fanidan dars berib kelganman. 1999-yildan oliy toifali o'qituvchiman, uch bora - 2003, 2008 va 2013-yillarda toifamni DTM orqali tasdiqlaganman. Tarixga oid yuzga yaqin ilmiy-metodik ishlarimni nashr etganman. Jumladan, 5, 6, 7-sinflar uchun metodik qo'llanmalar hammualliflardan biriman. 2016-yildan sog'lig'imdagi muammolar sababli pensiyaga chiqqanman, 2-guruh nogironiman.

2009-yilda hukumatimiz tomonidan e'lon qilingan 7-sinf tarix darsligining (Jahon va O'zbekiston tarixi) tendir g'olibi bo'lganman. 2009, 2013 va 2017-yillar mobaynida ushbu darsliklar qayta nashr etib kelingan va O'zbekiston maktab o'quvchilari undan foydalanib kelgan. Ushbu yillar davomida tegishli ilmiy muassasalar tomonidan darsliklarni nashr etish bo'yicha tavsiya berib kelgan.

Biroq menga noma'lum bo'lgan sababga ko'ra 2021-yilda tarix fanidan 7-sinflar uchun O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi tomonidan tender o'tkazilgan. O'zbekiston tarixi darsligining muallifi akademik Abdulahad Muhammadjonov 2016-yilda, Jahon tarixi darsligining hammuallifi professor T.Salimov 2021-yilda vafot etgan.

2000-yildan buyon akademik Abdulahad Muhammadjonov o'zining tavsiyasi bilan men Muhammadjonov tomonidan yozilgan darslikning metodisti etib tasdiqlanganman. Muallifning yoshlari ulug'ligi sababli 2009 va 2013-yillarda O'zbekiston tarixi darsligi ham nashrga, ham uslubiy jihatdan men tomonimdan tayyorlangan. 2017-yilda uchinchi bor nashr etilgan O'zbekiston tarixi darsligining barcha 42 ta mavzulari men tomonimdan qayta ishlangan hamda yangi qo'shilgan 21, 22, 27, 33, 34, 39-mavzular ham men tomonimdan yozilgan. Buni Respublika Ta'lim markazi rahbariyati juda yaxshi bilgan.

Professor Tursun Salimov bilan 7-sinf bo'yicha o'tkazilgan Jahon tarixi bo'yicha 2009-yilgi tender g'olibi bo'lganmiz. Ushbu darslik 2009, 2013 va 2017-yillar mobaynida qayta nashr etib kelingan. Darslikning ham muallifi va uslubchisi sifatida T.Salimov bilan tayyorlaganman.

Biroq, menga ma'lum bo'lmagan sabablarga ko'ra O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi tomonidan tarix fanidan 7-sinfning ikkala darsligi tenderga berilgan va ushbu tender o'tkazilgan.

Bu tender qachon e'lon qilingani va o'tkazilgani menga qorong'iligacha qolmoqda. Darsliklarni qanday kamchiliklari mavjud ekanligi ham noma'lum men uchun. Nahotki, agar darsliklardagi kamchiliklar mavjud bo'lgan bo'lsa uni to'g'ilash mumkin bo'lmagan bo'lsa?

Axir ushbu darsliklar tender asosida yutib olinganku! Uch bor qayta nashr etilganku! Respublika Ta'lim markazi nahotki bir og'iz bu haqda meni oldindan ogohlantirishi qiyin bo'lgan bo'lsa? 2021-yilda mendan shaxsiy hujjatlar so'rab olganda bir og'iz bu haqda aytilmadiku. Darsliklar yuzasidan agar keskin e'tirozlar mavjud ekan, nega bu haqda ogohlantirilmadim. Yoki bu etirozlarni to'g'irlash qiyin edimi?

Menda O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligiga va Respublika Ta'lim markaziga quyidagi savollarim mavjud:

1. 2009-yildagi tarix fanlaridan o'tkazilgan 7-sinf Darsliklar (O'zbekiston va Jahon tarixi) haqqoniy tender g'olibi bo'lganmi?
2. Nega kamchiliklar va e'tirozlar bo'lgan bo'lsa, darsliklar uch bora nashr etilgan?
3. Men 2021-yilda tender e'lon qilinganini va u nima sababdan o'tkazilganini tushunib yeta olmayapman. Maqsad nima bo'lgan? Har gal tender qilib darsliklarni o'zgartirish xalqimizni savodxonlik darajasini oshirib yuboradimi? Yoki boshqa manfaat yotganmi?
4. 2019-yilda tarixdan qayta nashr etilgan 8 va 9-sinf darsliklari qay tariqa nashr etilgan? 8-sinf Jahon tarixi avvalgi nashrlardan jiddiy farq qiladi. Ushbu darslik jiddiy qayta ishlangan. 8-sinf O'zbekiston tarixi darsligi xuddi shu tartibda qayta ishlangan. 9-sinf Jahon tarixi qanday bo'lgan bo'lsa, xuddi shunday nashr etilgan. Axir ushbu darslik tili ham mavzulari ham o'quvchilarni tushunishi uchun murakkabligicha qolmoqdaku. 5-sinf haqida aytmay qo'ya qoli. Bu darslik bo'yicha o'qituvchilar tomonidan juda ko'plab e'tirozlar bo'lgan. Biroq yuqoridagi darsliklar qayta nashr etilaverdi. 7-sinf darsligi esa

yo`q. Buning nima sir asrori bor? 7-sinf darsligi uch bor nashr etilgan bo`lsa menga nisbatan hech qanday e`tiroz bo`lmagan.

5. Darsliklar ichida ham o`qituvchi ham uslubchi sifatida faqat 6-sinf tarix darsligini yuqori baholayman. Haqiqatan ham A.Sagdullayev va V. Kostetskiy darslikni mahorat bilan ishlagan.

To`g`ri, mening orqamda yo oldimda tirkab yuradigan, kingadur ishonadigan insonim yo`q. Bir og`iz gapirib qo`yadigan yoki telefon qilib qo`yadigan yuqori lavozimdagi qarindosh urug`im yoki tanishim yo`q. Balki shu omil muhim ahamiyat kasb etgandur, deb o`ylayman.

Nahotki, shu sohada necha yillab ishlab topgan hurmatim shu bo`lgan bo`lsa? Yillar mobaynida faqat va faqat ilmiy ijodiy ishlar bilan shug`ullanib keldim. Yillar davomida nashr etgan ishlarim o`quvchi va o`qituvchilarga asqotishga harakat qildim. Ham dars berdim, ham ilmiy ijod qildim. Shuning uchun nashr etgan ijodiy ishlarim muvaffaqiyat qozonib keldi.

Hurmatli Shavkat Miromonovich!

Men Sizdan adolat so`rab murojaat qilmoqdaman. Ushbu holatlarni taftish qilishni, bunga yo`l qo`ygan mas`ul mansabdorlarni jazoga tortishingizni so`rab qolaman. Hozirgi o`zgarayotgan, yangilanayotgan davrda ta`lim sohasida faoliyat yuritayotgan, o`z manfaatini xalq manfaatidan yuqori qo`yib, guruhbozlikka berilayotgan mas`ullar o`z jazosini olishi kerak deb o`ylayman.

Hurmat bilan Farhod Sultonov
30.03.2022

FARHOD SULTONOVNING NASHR QILINGAN ILMIY-USLUBIY ISHLAR RO`YXATI:

- 1. Tarixdan hikoyalar.** Umumiy o`rta ta`lim maktablari 5-sinf tarix fani o`qituvchilari uchun metodik qo`llanma. Toshkent, 2001, Cho`lpon nomidagi nashriyot. 3 tilda: o`zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.
- 2. Qadimgi davrda O`zbekiston. Metodik qo`llanma.** Toshkent, 2001-yil, TSHPQTVMOI. 1000 nusxada.
- 3. "O`zbekiston tarixi"dan metodik qo`llanma.** Toshkent, 2002-yil, TSHPQTVMOI. 1000 nusxada.
- 4. Jahon tarixidan savol-javoblar.** Toshkent, 2003-yil, TSHPQTVMOI. 1000 nusxada.
- 5. O`zbekiston tarixi. 7-sinf umumiy o`rta ta`lim maktablari tarix fani o`qituvchilari uchun qo`llanma.** Toshkent, 2005, O`zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 3 tilda: o`zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.
- 6. Tarixiy sanalar. I qism.** Toshkent, 2006, Zar Qalam. 1000 nusxada.
- 7. Tarixiy sanalar. I qism.** Toshkent, 2007, Alisher Navoiy nomidagi O`zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 2000 nusxada.
- 8. Tarixiy sanalar. II qism.** Toshkent, 2007, Alisher Navoiy nomidagi O`zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 2000 nusxada.
- 9. O`zbekiston hukmdorlari.** Toshkent, 2007, Alisher Navoiy nomidagi O`zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 2000 nusxada.
- 10. Qadimgi dunyo tarixi.** O`quv qo`llanma. Toshkent, 2007, Fan nashriyoti. 1000 nusxa.
- 11. Jahon tarixi (milodiy V asr oxiridan – XV asr oxirigacha).** 7-sinf uchun darslik. Toshkent, 2009, O`zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 7 tilda: o`zbek, qoraqalpoq, rus, qozoq, turkman, qirg`iz, tojik, jami 600 000 nusxada.
- 12. Jahon tarixi (milodiy V asr oxiridan – XV asr oxirigacha).** Umumiy o`rta ta`lim maktablari 7-sinf tarix fani o`qituvchilari uchun metodik qo`llanma. Toshkent, 2009, O`zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 3 tilda: o`zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.

- 13. O'zbekiston tarixi.** Umumiy o'rta ta'lim maktablari 7-sinf tarix fani o'qituvchilari uchun metodik qo'llanma. Toshkent, 2009, Sharq nashriyoti. 3 tilda: o'zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.
- 14. O'rta asrlar tarixi. I qism (O'zbekiston tarixi).** Toshkent, 2009, Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 1000 nusxada.
- 15. O'zbekiston tarixidan chizma-jadvallardan foydalanish.** Toshkent, 2009, Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 1000 nusxada.
- 16. Qadimgi dunyo tarixi.** O'quv qo'llanma. Toshkent, 2011, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 17. O'rta asrlar tarixi. I qism (O'zbekiston tarixi).** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi, nashriyoti. 5000 nusxa.
- 18. Tarix.** 6-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. Toshkent, 2012, «Tafakkur» nashriyoti.
- 19. Qadimgi dunyo tarixi. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2011, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 20. O'zbekiston tarixi. 1-qism. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2011, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 21. Jahon tarixi. 1-qism. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2011, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 22. Qadimgi dunyo tarixi. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 23. O'zbekiston tarixi. 1-qism. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 24. Jahon tarixi. 2-qism. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 25. O'zbekiston tarixi. 2-qism. Mavzuli test topshiriqlari. Abiturentlar uchun.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 26. Tarixiy sanalar. I qism.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 27. Tarixiy sanalar. II qism.** Toshkent, 2012, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi nashriyoti. 5000 nusxa.
- 28. Tarix. Tarix fanidan yaxlit o'quv-didaktik ma'lumotnoma.** O'rta umumta'lim, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda o'quv yurti qabul imtihonlariga tayyorlanayotgan abiturentlar uchun. I qism. Tarixiy shaxslar. Toshkent, 2013, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi, nashriyoti. 5000 nusxa.
- 29. Tarix. Tarix fanidan yaxlit o'quv-didaktik ma'lumotnoma.** O'rta umumta'lim, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda o'quv yurti qabul imtihonlariga tayyorlanayotgan abiturentlar uchun. II qism. Tarixiy shaxslar. Toshkent, 2013, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi, nashriyoti. 5000 nusxa.
- 30. Jahon tarixi (milodiy V asr oxiridan – XV asr oxirigacha).** 7-sinf uchun darslik. Toshkent, 2013, O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 7 tilda: o'zbek, qoraqalpoq, rus, qozoq, turkman, qirg'iz, tojik jami 600 000 nusxada.
- 31. Jahon tarixi (milodiy V asr oxiridan – XV asr oxirigacha).** Umumiy o'rta ta'lim maktablari 7-sinf tarix fani o'qituvchilari uchun metodik qo'llanma. Toshkent, 2013, O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. 3 tilda: o'zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.
- 32. O'zbekiston tarixi.** Umumiy o'rta ta'lim maktablari 7-sinf tarix fani o'qituvchilari uchun metodik qo'llanma. Toshkent, 2013, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 3 tilda: o'zbek, rus, qoraqalpoq tillarida 25 000 nusxada.
- 33. O'zbekiston tarixi.** Umumiy o'rta ta'lim maktablari 7-sinf uchun darslik. Toshkent, 2013, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 7 tilda: o'zbek, qoraqalpoq, rus, qozoq, turkman, qirg'iz, tojik jami 600 000 nusxada.

- 34. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. Eng qadimgi davr. 1-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 35. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. Qadimgi Sharq. 2-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 36. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. O'zbekistonning eng qadimgi davlatlari. 3-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 37. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. Mil. avv. VI – milodiy IV asrlarda O'rta Osiyo. 4-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 38. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. Qadimgi Yunoniston. 5-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 40. Tarix fanidan mavzuli test topshiriqlari to'plami. Qadimgi Rim. 6-kitob.** Toshkent, 2014, «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniysi. 5000 nusxa.
- 41. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun Jahon tarixidan Dastur.** 2015-yil.
- 42. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun O'zbekiston tarixidan Dastur,** 2015-yil.
- 43. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun Jahon tarixidan chuqurlashtirilib o'qitiladigan guruhlar uchun Dastur.** 2015-yil.
- 44. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun O'zbekiston tarixidan chuqurlashtirilib o'qitiladigan guruhlar uchun Dastur,** 2015-yil.